

Implemented by:

giz Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH

AMBERO
Consulting Gesellschaft mbH

Izvori finansiranja bioenergetskih projekata za biznis sektor

Priručnik „Izvori finansiranja bioenergetskih projekata za biznis sektor“ nastao je u okviru programa „Razvoj održivog tržišta bioenergije u Srbiji“ kao rezultat srpsko-nemačke razvojne saradnje.

Izdavač priručnika

Deutsche Gesellschaft
für Internationale
Zusammenarbeit (GIZ)
GmbH

Published by the

Deutsche Gesellschaft
für Internationale
Zusammenarbeit (GIZ)
GmbH

Herausgeber

Deutsche Gesellschaft
für Internationale
Zusammenarbeit (GIZ)
GmbH

Registrovane kancelarije

Bonn i Eschborn,
Nemačka
„Razvoj održivog tržišta
bionergije u Srbiji“ GIZ
kancelarija
11000 Beograd, Srbija
www.bioenergy-serbia.rs

Registered offices

Bonn and Eschborn,
Germany
„Razvoj održivog tržišta
bionergije u Srbiji“ GIZ
office
11000 Belgrade, Serbia
www.bioenergy-serbia.rs

Sitz der Gesellschaft

Bonn and Eschborn,
Germany
„Razvoj održivog tržišta
bionergije u Srbiji“ GIZ
office
11000 Belgrade, Serbia
www.bioenergy-serbia.rs

Autor priručnika

Dragan Milutinović

Text

Dragan Milutinović

Text

Dragan Milutinović

Štampa

Data copy, Beograd

Printing

Data copy, Belgrade

Presse

Data copy, Belgrade

Nijedan deo ove publikacije bez pismene saglasnosti izdavača ni u kom obliku ne sme da se reprodukuje ili da se primenom elektronskih sistema prerađuje, distribuira ili arhivira.

Sadržaj

Uvod	4
O projektu	5
Nacionalni izvori finansiranja	6
Garancijski fond Vojvodine	7
EU Pro	11
Međunarodni izvori finansiranja	13
Evropska investiciona banka (EIB)	14
ELENA	17
Evropski fond za strateška ulaganja (EFSI)	19
Razvojna banka Saveta Evrope (CEB)	21
Investicioni okvir za zapadni Balkan (WBIF)	24
LIFE Program	27
Horizon 2020	30
Grantovi EEA i Norveške	34
Komercijalni izvori finansiranja	38
Erste Bank a.d. Novi Sad	40
UniCredit Bank Srbija a.d.	40
ProCredit Bank a.d. Beograd	41
Literatura	43

Uvod

Implementacija razvojnih projekata iz oblasti bioenergije često izostaje zbog nedostatka znanja o postojećim finansijskim instrumentima, kao i zbog nepoznavanja procedura za apliciranje. Na internetu su dostupne informacije o odgovarajućim šemama finansiranja, ali ove su informacije često zamaskirane i nesistematizovane, odnosno dostupne su samo kada se objave konkretni javni pozivi, a i tada ih, često, nije jednostavno pronaći. Ovaj pregled ima za cilj da pokrije neke relevantne šeme finansiranja na evropskom i nacionalnom nivou, na jednostavan i pregledan način, kako bi potencijalne aplikante uputio na neke od mogućnosti i dao im okvir u kome mogu potražiti sredstva za finansiranje svojih projekata. Pregled ne pokriva sve raspoložive izvore, jer to nije ni moguće – neki od njih se pojavljuju sporadično, neki imaju ograničeno trajanje, neki imaju nepravilnu dinamiku objavljivanja javnih poziva... Namera je bila da se uključe samo institucije i programi koji su relevantni za temu i kako bi lista mogućnosti dala pregled najkorisnijih i najrelevantnijih izvora finansiranja.

Kada su međunarodni izvori finansiranja u pitanju, u pregled su uključeni i programi koji ne finansiraju projekte direktno, ali pokrivaju predmetnu oblast, a tu su i specifični finansijski instrumenti koji nude mogućnosti direktnog finansiranja.

Na nacionalnom nivou, u pregled su uključeni, pored komercijalnih izvora i izvora finansiranja iz budžetskih sredstava i neki programi koji se finansiraju delom i iz međunarodnih sredstava, ali pokrivaju isključivo područje Srbije.

S obzirom da su raspoloživi izvori finansiranja vezani za godišnje i višegodišnje finansijske programe, a kako se nalazimo pri kraju programskog perioda 2014-2020, promene će se verovatno dogoditi vrlo brzo. Kako bi se osiguralo da ovaj pregled ne bude kratkog životnog veka, biće neophodno njegovo periodično ažuriranje.

O projektu

Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH je globalni pružalac usluga u oblasti međunarodne saradnje za održivi razvoj. GIZ ima više od 50 godina iskustva u širokoj lepezi oblasti, uključujući ekonomski razvoj i zapošljavanje, energetiku i životnu sredinu, kao i mir i bezbednost.

GIZ kao savezna organizacija u ime Vlade Nemačke – posebno Saveznog ministarstva za ekonomsku saradnju i razvoj (BMZ) – kao i u ime klijenata iz javnog i privatnog sektora iz više od 130 zemalja, pruža podršku u postizanju ciljeva u međunarodnoj saradnji. U oblasti obnovljivih izvora energije, GIZ trenutno realizuje preko 170 projekata u više od 50 zemalja.

Srpsko-nemački razvojni program „Razvoj održivog tržišta bioenergije u Srbiji” zajedno sprovode GIZ (komponenta tehničke podrške) i Nemačka razvojna banka KfW (finansijska komponenta). Program finansira Savezno ministarstvo za ekonomsku saradnju i razvoj (BMZ) Savezne Republike Nemačke u okviru Nemačke klimatsko-tehnološke inicijative. Glavni cilj projekta je uspostavljanje održivog tržišta bioenergije u Srbiji. Korišćenjem biomase za dobijanje toplotne i električne energije, doprinosi se unapređenju održivog korišćenja obnovljivih izvora energije, ruralnom i lokalnom ekonomskom razvoju, kao i smanjenju emisije štetnih gasova. Zamena fosilnih goriva obnovljivim izvorima energije ne doprinosi samo zaštiti klime, već i poboljšanju kvaliteta vazduha. Istovremeno se korišćenjem lokalno dostupnih obnovljivih izvora energije unapređuje ekonomski razvoj i stvaraju mogućnosti za zaposlenje u slabije razvijenim i ruralnim sredinama.

Nacionalni izvori finansiranja

Garancijski fond Vojvodine

Ko može dobiti sredstva?

Privredna društva, zemljoradničke zadruge i preduzetnici sa teritorije AP Vojvodine

Koliko sredstava je na raspolaganju?

Garancija za kredite iznosa od 5.000 do 250.000 €

Kako do sredstava?

Prijava na konkurs

Kada?

Konkurs je stalno otvoren

Gde se informisati?

<http://garfond.rs/енергетска-ефикасност/>

CILJEVI

Garancijski fond Autonomne Pokrajine Vojvodine osnovan je odlukom Skupštine Autonomne Pokrajine Vojvodine od 18.12.2003. godine.

Fond je osnovan sa zadatkom da olakša pristup finansijskom tržištu i obezbedi povoljnije uslove kreditiranja od onih koje nude banke. Ovaj zadatak Fond realizuje kroz svoju osnovnu delatnost, izdavanje garancija bankama kao sredstva obezbeđenja urednog vraćanja bankarskih kredita.

Fond obezbeđuje kreditne linije banaka putem zaključivanja sporazuma o poslovnoj saradnji sa bankama koje su spremne da podrže programske aktivnosti Fonda i uslove kreditiranja (visina kamatne stope, rok i način otplate kredita) prilagode uslovima definisanim u Programu rada Fonda i konkursima koje Fond raspisuje za odobravanje garancija za obezbeđenje kredita namenjenih finansiranju određenih privrednih delatnosti.

Između ostalih oblasti, Fond obezbeđuje kreditne linije banaka za projekte energetske efikasnosti.

U okviru ove oblasti finansiranja, moguće je obezbeđenje garancija za:

1. Zgrade:

- Zamena sistema grejanja;
- Zamena sistema za hlađenje;
- Izolacija spoljnih zidova i krovova;
- Zamena spoljnih prozora;
- Zamena spoljnih vrata;
- Zamena nereguliranih pumpi centralnog grejanja novim, elektronski regulisanim pumpama.

2. Korišćenje izvora obnovljive energije:

- Solarno-termalni sistemi za toplu sanitarnu vodu;
- Zamena konvencionalnog sistema grejanja toplotnom pumpom;
- Ugradnja umreženog fotonaponskog sistema.

3. Rasvetu:

- Zamena inkadenscentnih (klasičnih) sijalica novim CFL sijalicama;
- Zamena starih fluorescentnih lampi modernim T5 lampama sa elektronskim balastom.

4. Poljoprivrednu opremu:

- Poljoprivredna mehanizacija (traktori, kombajni) sa Tier III ili Euro 3A motorom kao i multifunkcionalne mašine sa minimum tri funkcije;
- Poljoprivredni alati;
- Rekuperacija toplote u mlekarama;
- Kombajn sa Tier III ili Euro 3A motorom;
- Zamena sistema za navodnjavanje.

KO IMA PRAVO DA KONKURIŠE ZA SREDSTVA?

Za sredstva garancije mogu konkurisati privredna društva (mikro, mala i srednja), zemljoradničke zadruge i preduzetnici koji ispunjavaju i sledeće uslove:

- Poslovno sedište im je na teritoriji Autonomne Pokrajine Vojvodine;

-
- Podržani projekat mora biti realizovan na teritoriji AP Vojvodine;
 - Nema dospelih neizmirenih obaveza prema banci koja daje kredit i Fondu;
 - Ostale minimalne uslove definisane aktima poslovne politike banke i Fonda i uslovima iz Konkursa.

KRITERIJUMI ZA IZBOR PROJEKATA

Garancije se izdaju na iznos do 80% ukupnog potraživanja banke po kreditu (glavni dug uvećan za redovnu kamatu i eventualnu zateznu kamatu), odobrenom po sledećim uslovima:

- Iznos odobrenog kredita od minimalno 5.000,00 EUR do maksimalno 250.000,00 EUR u dinarskoj protivvrednosti;
- Rok otplate kredita do 10 godina od dana puštanja kredita u korišćenje;
- Grejs period do 18 meseci, koji je uključen u rok otplate kredita;
- Nominalna kamatna stopa u dogovoru sa poslovnom bankom.

Provizija za izdavanje garancije iznosi 0,5% godišnje od nominalnog iznosa garancije i plaća se pre izdavanja garancije. Troškovi sprovođenja konkursa su 0,5% godišnje od nominalnog iznosa garancije i plaćaju se pre izdavanja garancije.

Obavezni su instrumenti obezbeđenja - blanko sopstvene menice korisnika kredita za banku i Fond, odnosno sadužništvo povezanih lica ili ostalih pravnih lica ili hipoteka 1. reda na poljoprivrednom zemljištu u minimalnom iznosu 1:1,3 vrednosti ili hipoteka 1. reda na stambeno/poslovnom objektu u minimalnom iznosu 1:1,5 vrednosti ili neka druga koju mogu ugovoriti banka, Fond i klijent.

NAČIN APLICIRANJA ZA SREDSTVA

Prijava na konkurs. Konkursi se objavljuju na sajtu Fonda.

KONTAKT

Garancijski fond APV

Hajduk Veljkova 11, 21137 Novi Sad, Republika Srbija

Telefon: +381 21 489 37 00

E-mail: office@garfond.rs

Internet stranica: <http://garfond.rs/енергетска-ефикасност/>

EU Pro

Ko može dobiti sredstva?

Poslovni sektor na teritoriji Srbije bez grada Beograda i AP Vojvodine

Koliko sredstava je na raspolaganju?

Zavisi od javnog poziva. Ukupna sredstva Programa su 25.000.000 €

Kako do sredstava?

Prijava na javni poziv

Kada?

Program je u toku

Gde se informisati?

<https://www.eupro.org.rs>

CILJEVI

EU Pro je program koji se finansira iz sredstava Evropske unije i Republike Srbije. Usmeren je na tri ključna rezultata - unapređenje konkurentnosti preduzeća, poboljšanje poslovnog okruženja i jačanje socijalne kohezije i inkluzije.

Projekti u okviru programa finansiraju se putem javnih poziva koji su strukturirani prema ciljevima i korisnicima.

U skladu sa ciljevima programa, jedan od prioriteta je poboljšanje poslovnog okruženja odnosno jačanje konkurentnosti na lokalnom nivou kroz unapređenje infrastrukture i stvaranje povoljnog okruženja za poslovanje.

Program EU Pro trebalo bi da traje do kraja 2020. godine, a ukupan budžet programa je oko 25 miliona evra.

KO IMA PRAVO DA KONKURIŠE ZA SREDSTVA?

U skladu sa konkretnim javnim pozivom, osim gradova i opština, kao i organizacija civilnog društva na teritoriji Srbije, za sredstva mogu konkurisati i poslovne organi-

zacije, odnosno biznis sektor. Geografsko područje koje EU Pro pokriva je teritorija Srbije, bez grada Beograda i Autonomne pokrajine Vojvodine.

KRITERIJUMI ZA IZBOR PROJEKATA

Kriterijumi za izbor projekata definišu se za svaki pojedinačni javni poziv sa ciljem procene kvaliteta prijave u odnosu na ciljeve i prioritete Programa. Oni pokrivaju relevantnost aktivnosti, usklađenost podnetog projekta sa ciljevima poziva za predloge projekata, kvalitet, očekivani uticaj, održivost i ekonomičnost.

NAČIN APLICIRANJA ZA SREDSTVA

Za vreme trajanja programa, EU Pro objavljuje tematske javne pozive, koji bliže definišu uslove i način prijavljivanja. Konkursi se objavljuju na sajtu programa.

KONTAKT

Beograd

Telefon: +381 (0)11 344 10 48

Fax: +381 (0)11 344 10 52

Niš

Telefon: +381 (0)18 246 126

Fax: +381 (0)18 520 705

Novi Pazar

Telefon: +381 (0)20 337 300

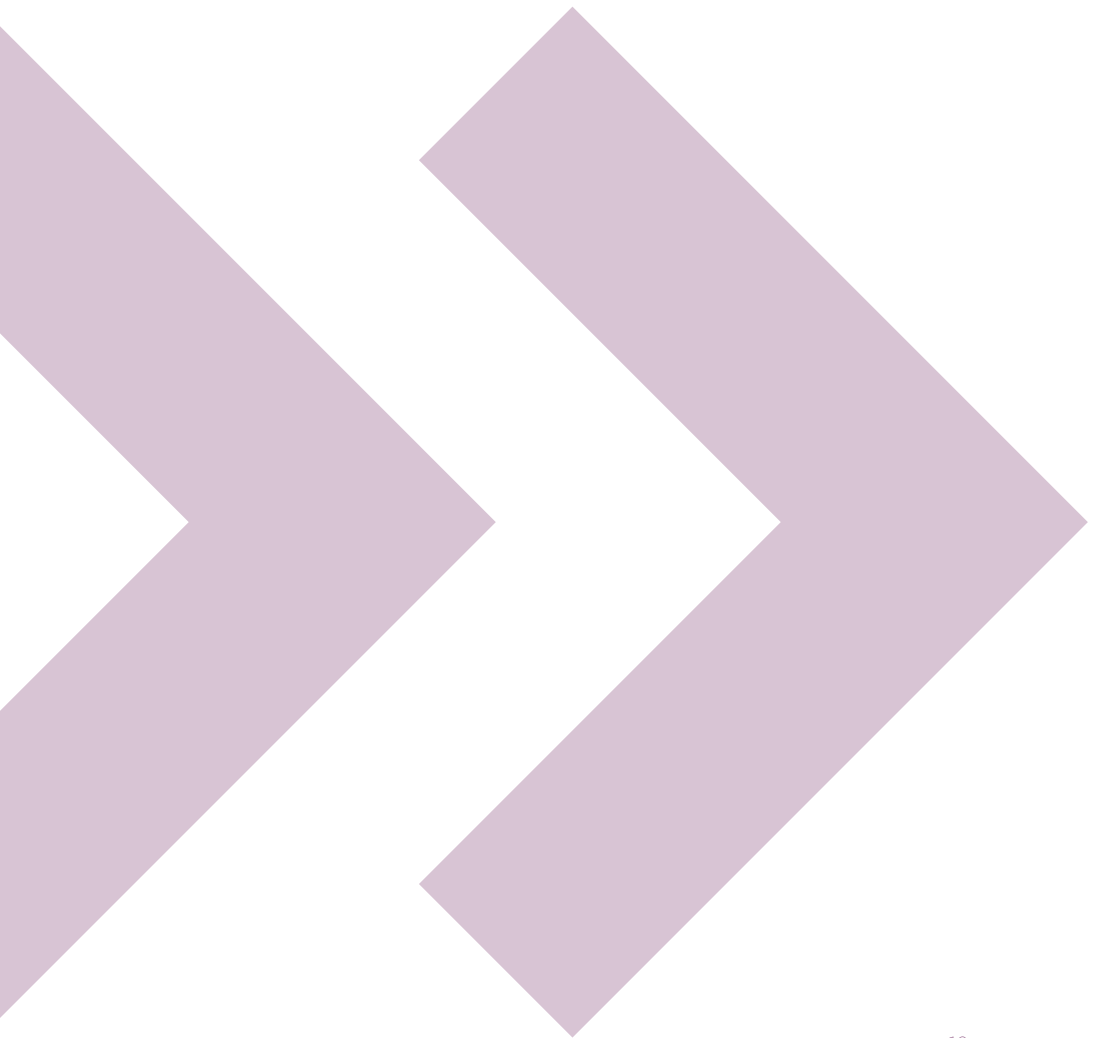
Fax: +381 (0)20 20 411 032

Vranje

Telefon: +381 (0)64 877 00 63

Internet stranica: <https://www.eupro.org.rs>

Međunarodni izvori finansiranja

Evropska investiciona banka (EIB)

Ko može dobiti sredstva?

Poslovni sektor

Koliko sredstava je na raspolaganju?

Minimum 25.000.000 € po projektu

Kako do sredstava?

Direktno se dostavlja detaljan opis kapitalnih ulaganja sa aranžmanima finansiranja

Kada?

Nema vremenskog ograničenja

Gde se informisati?

<https://www.eib.org/en/products/loans/public-sector.htm>

CILJEVI

EIB je banka Evropske unije - jedina banka u vlasništvu i koja zastupa interese država članica, najveći svetski multilateralni zajmoprimac i zajmodavac. EIB funkcioniše na tri osnovna načina:

- kreditiranje (zajmovi, garancije, mikrofinansiranje, ulaganje u kapital itd.) - obično se projektuju krediti za velike projekte koji prelaze 25 miliona evra, ali i rizični kapital preko Evropskog investicionog fonda;
- zajedničko ulaganje (podrška EIB za pristup finansiranju iz drugih izvora radi formiranja kompletnog paketa finansiranja) - uglavnom garantuje podršku projektima kako bi privukli nove investitore;
- savetovanje (administrativno upravljanje i upravljanje projektima) - putem JASPERS, ESIF, itd.

Podržava samo projekte koji značajno doprinose rastu i zapošljavanju u Evropi. Svi projekti moraju biti prihvatljivi, ali moraju biti u skladu sa strogim tehničkim, ekološkim i socijalnim standardima. Godišnji iznos plasiranih kredita je od 45 milijardi evra

2000. skočio na 79 milijardi evra u 2009. godini kao privremeni odgovor na krizu , a u 2016. je iznosio 76,358 milijardi evra.

Aktivnosti EIB-a fokusirane su na četiri prioriteta područja:

- Inovacije i veštine;
- Pristup finansijskim sredstvima za manja preduzeća;
- Infrastruktura - EIB je u 2017. godini obezbedio 18 milijardi evra za podršku infrastrukturnim projektima;
- Klima i okolina - EIB odvaja više od 25% svog ukupnog finansiranja za prilagođavanje i ublažavanje klimatskih promena. Banka plasira više od 15 milijardi evra u projekte za prirodno i ljudsko okruženje, koji uključuju biodiverzitet, čist vazduh / vodu, održivi transport, obnovljivu energiju i energetska efikasnost.

KO IMA PRAVO DA KONKURIŠE ZA SREDSTVA?

EIB je aktivna i unutar i izvan EU, ali većina kredita odlazi u zemlje EU (oko 90% ukupnog obima). Ostali korisnici pored zemalja iz Evrope, Azije, Latinske Amerike i Subsaharske Afrike, a što je za nas od značaja, mogu biti iz zone proširenja EU (Albanija, Severna Makedonija, Crna Gora, Srbija, Turska, Bosna i Hercegovina, Kosovo*). EIB podržava male kompanije preko lokalnih komercijalnih banaka i obezbeđuje pozajmice za inovativne start-up kompanije. Srednja i velika preduzeća mogu dobiti direktnu podršku za ulaganja u istraživanje i razvoj. Ovi investicioni troškovi (obično tokom perioda do tri godine, ali može i duže), poput izdataka za istraživanje i razvoj na objektima ili aktivnostima od strane EIB pokrivaju se do 50% ukupnih troškova projekta. Krediti su veliki i obično je minimum od 25 miliona evra, a u određenim slučajevima EIB će razmotriti i niže iznose.

KRITERIJUMI ZA IZBOR PROJEKATA

EIB daje kredite sa rokom otplate od četiri do dvadeset godina, u zavisnosti od ekonomskog veka imovine koja se finansira. Izuzeti su određeni troškovi, poput PDV-a. Što se tiče finansijskih podataka, potrebne su sledeće informacije:

- Pregled troškova rada i održavanja projekta, amortizacije i režijskih troškova;
- Plan finansiranja projekta i raspored predviđenih rashoda;
- Projektovani novčani tokovi, bilansi stanja, računi dobitka i gubitka;

- Procena potrebnih obrtnih sredstava projekta tokom vremena;
- Obračun interne stope rentabilnosti;
- Pregled sredstava obezbeđenja i garancije.

Postupak procene projekta od strane EIB može da traje između 6 nedelja i 18 meseci, zavisno od veličine projekta. Kriterijumi su obično prilagođeni svakom konkretnom projektu. Izveštaj o proceni projekta ide od Upravnog odbora do Odbora direktora, koji se sastaju 10 puta godišnje, radi donošenja konačne odluke. Nakon odobrenja, zajam se može iskoristiti u jednoj ili više rata u skladu sa zahtevima korisnika kredita.

NAČIN APLICIRANJA ZA SREDSTVA

EIB ne objavljuje informacije o uslovima finansiranja, ali nema posebnih formalnosti za podnošenje zahteva EIB-u za pojedinačne zajmove. Od predlagača projekata se zahteva da dostavi detaljan opis kapitalnih ulaganja zajedno sa potencijalnim aranžmanima finansiranja.

KONTAKT

E-mail: investor.relations@eib.org

Telefon: +352 43 79 - 53000

Fax: +352 43 79 - 66297

Internet stranica: <https://www.eib.org/en/products/loans/private-sector.htm>

ELENA

Ko može dobiti sredstva?

Poslovni sektor

Koliko sredstava je na raspolaganju?

30.000.000 € ili više po programu

Kako do sredstava?

Direktno se dostavlja opis investicionog programa

Kada?

Nema vremenskog ograničenja

Gde se informisati?

<https://www.eib.org/en/products/advising/elena/index.htm>

CILJEVI

ELENA je zajednička inicijativa EIB-a i Evropske komisije u okviru programa Horizon 2020. ELENA daje bespovratna sredstva za tehničku pomoć usmerenu na sprovođenje energetske efikasnosti, distribuciju obnovljivih izvora energije i programa gradskog prevoza. Nepovratna sredstva mogu se koristiti za finansiranje troškova vezanih za studije izvodljivosti i tržišta, strukturiranje programa, poslovne planove, energetske revizije i finansijsko strukturiranje, kao i za pripremu tenderskih procedura, ugovornih aranžmana i jedinica za implementaciju projekata. Formirana 2009. godine, inicijativa ELENA dobila je više od 130 miliona evra podrške EU za pokretanje investicija od oko 5 milijardi EUR na terenu.

ELENA obično podržava programe iznad 30 miliona evra sa trogodišnjim periodom primene za energetske efikasnost i 4 godine za gradski transport i mobilnost. Može da pokrije do 90% troškova tehničke pomoći / razvoja projekata. Godišnji budžet za grantove trenutno iznosi između 40 i 50 miliona evra. Kada su u pitanju projekti energetske efikasnosti, ELENA podržava one koji se odnose na izgradnju integrisane obnovljive energije za javne i privatne zgrade (uključujući socijalno stanovanje), komercijalne i logističke objekte i lokacije. Projekti koji se podržavaju su i oni koji idu ka integraciji obnovljivih izvora energije u već izgrađeno okruženje - npr. solarni

fotonaponski paneli na krovovima, solarni termički kolektori i biomasa - ulaganja u obnovu, proširenje ili izgradnju novih mreža daljinskog grejanja / hlađenja.

KO IMA PRAVO DA KONKURIŠE ZA SREDSTVA?

Podnosilac zahteva mora biti pravno osnovan u nekoj od država članica EU ili u zemlji povezanoj sa programom Horizon 2020. Podnosilac prijave za ELENA može biti privatna institucija, uključujući transportne organizacije i operatore, organizacije socijalnog stanovanja, kompanije za pružanje energetske usluga, finansijske institucije i mala i srednja preduzeća.

KRITERIJUMI ZA IZBOR PROJEKATA

Privatni subjekt koji sprovodi projekat energetske efikasnosti, obnovljivih izvora energije ili održivog transporta i traži sredstva za podršku razvoju projekata treba da kontaktira ELENA inicijativu i predstavi kratak opis institucije koja aplicira, kao i planirani investicioni program. Ovo treba da uključuje informacije o vrsti investicionog programa, pristupu implementaciji kao i očekivanim troškovima ulaganjima i vremenskom rasporedu programa. ELENA inicijativi potrebno je dostaviti i pregled glavnih potreba i obima tražene tehničke pomoći, opravdanje troškova i naznaka traženog iznosa. ELENA tim će pregledati informacije i proceniti da li projekat ili program ispunjava kriterijume podobnosti. ELENA u praksi pruža aktivnu podršku tokom procesa prijave.

NAČIN APLICIRANJA ZA SREDSTVA

Konkurs je stalno otvoren.

KONTAKT

E-mail: investor.relations@eib.org

Telefon: +352 43 79 - 53000

Fax: +352 43 79 - 66297

Internet stranica: <https://www.eib.org/en/products/advising/elena/index.htm>

Evropski fond za strateška ulaganja (EFSl)

Ko može dobiti sredstva?

Poslovni sektor

Koliko sredstava je na raspolaganju?

25.000.000 € ili više po projektu

Kako do sredstava?

Projekat se direktno dostavlja

Kada?

Nema vremenskog ograničenja

Gde se informisati?

<https://www.eib.org/en/efsi/how-does-a-project-get-efsi-financing/index.htm>

CILJEVI

EFSl je inicijativa koju su zajednički pokrenule EIB grupa i Evropska komisija; to je jedan od tri stuba investicionog plana za Evropu koji ima za cilj da oživi ulaganja u strateške projekte širom Evrope. EFSl ima dve komponente za podršku projektima: Infrastrukturnu i inovacionu, koje se finansiraju kroz EIB i komponentu za MSP koja se sprovodi kroz EIF.

Područja koja mogu biti finansirana su sledeća:

- istraživanje, razvoj i inovacije;
- razvoj energetskog sektora (poput širenja upotrebe ili snabdevanja obnovljivom energijom, energetske efikasnosti i uštede energije);
- razvoj saobraćajne infrastrukture, opreme i inovativnih tehnologija za transport (poput pametnih i održivih projekata urbane mobilnosti);
- informacione i komunikacione tehnologije;
- efikasnost okoline i resursa (poput održivog urbanog i ruralnog razvoja);
- i ljudski kapital, kultura i zdravlje.

KO IMA PRAVO DA KONKURIŠE ZA SREDSTVA?

S obzirom da je EFSI sastavni deo EIB grupe, važe isti geografski uslovi kao što je navedeno kod EIB, a za sredstva mogu konkurisati organizacije iz privatnog sektora, banke ili druge finansijske institucije itd.

KRITERIJUMI ZA IZBOR PROJEKATA

Da bi se iskoristili resursi EFSI raspoređeni kroz EIB, projekti moraju proći standardni postupak procene EIB. Ovaj postupak ima za cilj da se utvrdi da li je aktivnost prihvatljiva za finansiranje od strane EIB. Ako jeste i operativno odeljenje predloži da ga podrži EFSI, biće predstavljeno nezavisnom investicionom odboru koji donosi konačnu odluku.

EFSI projekti treba da budu:

- ekonomski i tehnički ispravni;
- u najmanje jednom od prihvatljivih sektora EFSI;
- u skladu sa ciljevima EU, uključujući održivi rast i zapošljavanje;
- dovoljno zreli i kvalitetno razvijeni;
- procenjeni na iznos koji je proporcionalan potencijalnim rizicima.

NAČIN APLICIRANJA ZA SREDSTVA

Proces apliciranja je stalno otvoren.

KONTAKT

E-mail: investor.relations@eib.org

Telefon: +352 43 79 - 53000

Fax: +352 43 79 - 66297

Internet stranica:

<https://www.eib.org/en/efsi/how-does-a-project-get-efsi-financing/index.htm>

Razvojna banka Saveta Evrope (CEB)

Ko može dobiti sredstva?

Privatne finansijske institucije ili drugo pravno lice koje je odobrila članica CEB-a

Koliko sredstava je na raspolaganju?

50% ukupnih troškova projekta

Kako do sredstava?

Direktna prijava

Kada?

Nema vremenskog ograničenja

Gde se informisati?

<https://coebank.org/en/project-financing/>

CILJEVI

Razvojna banka Saveta Evrope (CEB) je multilateralna razvojna banka sa isključivo socijalnim mandatom. Ona daje kredite, garancije, grantove i subvencije za kamate. Sredstva za svoje plasmane prikuplja na međunarodnim tržištima kapitala u obliku pozajmica i ne dobija budžetska sredstva svojih država članica. CEB ima tri sektor-ske linije delovanja:

- održivi i inkluzivni rast;
- integracija izbeglica, raseljenih lica i migranata;
- aktivnosti usmerene na ublažavanje klimatskih promena (razvoj mera prilagođavanja i ublažavanja).

Banka uglavnom daje fleksibilne srednjoročne i dugoročne kredite po povoljnim kamatama. CEB koristi čitav niz instrumenata finansiranja koji omogućuju fleksibilnost, kako bi se najbolje odgovorilo na potrebe korisnika. Krediti se obično koriste za finansiranje unapred određenih investicije u infrastrukturu, za finansiranje više-projektnih programa (za podršku MSP).

Projekti koji se finansiraju, trebalo bi da budu iz sledećih sektora:

- Socijalno stanovanje;
- Unapređenje uslova života;
- Životna sredina - Održivi razvoj životne sredine je važno fokusno područje CEB. Projekti finansirani u ovom sektoru mogu uključivati smanjenje i tretman čvrstog i tečnog otpada; čišćenje i zaštitu površinskih i podzemnih voda; dekontaminaciju tla i vodotokova; zaštitu od buke; mere uštede energije i efikasnosti; proizvodnju obnovljive energije; smanjenje zagađenja vazduha; zaštitu i razvoj biodiverziteta i održivi transport;
- MSP generalno.

KO IMA PRAVO DA KONKURIŠE ZA SREDSTVA?

CEB ima 41 člana koji su akcionari Banke. Država članica može biti i donator i primalac kredita. Banka, kao znak solidarnosti, ima za cilj da pruži pojačanu podršku grupi od 22 ciljane zemlje: Albaniji, Bosni i Hercegovini, Bugarskoj, Hrvatskoj, Kipru, Češkoj, Estoniji, Gruziji, Mađarskoj, Kosovu*, Letoniji, Litvaniji, Malti, Moldaviji, Crnoj Gori, Poljskoj, Rumuniji, Srbiji, Slovačkoj, Sloveniji, Severnoj Makedoniji i Turskoj). Ostale države članice su Belgija, Danska, Francuska, Nemačka, Grčka, Vatikan, Finska, Island, Irska, Italija, Lihtenštajn, Luksemburg, Holandija, Norveška, Portugal, San Marino, Španija, Švedska i Švajcarska.

Banka svoje finansiranje usmerava isključivo na banke ili javna preduzeća. Potencijalni zajmoprimci su vlade, lokalni / regionalni nivoi vlasti, javne / privatne finansijske institucije ili bilo koje drugo javno / privatno pravno lice koje je odobrila država članica CEB-a.

KRITERIJUMI ZA IZBOR PROJEKATA

Prijava za kredit prilagođena je karakteristikama svakog projekta, koje zajednički priprema CEB i aplikant. Prijava za kredit treba da sadrži kratak opis projekta i njegovu održivost, finansijske aspekte projekta (iznos zajma, procenjeni trošak projekta, plan finansiranja itd.), dinamiku realizacije i opšte informacije o zajmu.

CEB finansira do 50% ukupnih troškova projekta: udeo CEB u finansiranju određuje se u skladu sa karakteristikama svakog projekta i potrebama finansiranja, ukupnom finansijskom situacijom aplikanta, dostupnošću budžetskih izdvajanja, prioritetom predložene investicije i očekivanim socijalnim uticajima.

Troškovi prihvatljivi za finansiranje od strane CEB-a uključuju:

- istraživanja, studije, tehnički nadzor projekta - najviše 5% ukupnog budžeta;
- sticanje zemljišta za potrebe projekta;
- izgradnju / obnovu / modernizaciju ili kupovinu zgrada;
- postavljanje osnovne infrastrukture kao što su vodosnabdevanje, putevi itd;
- osiguranje održivosti;
- kupovinu materijala, opreme i mašina, uključujući informatičku opremu i softver, kao i s tim povezane troškove vezane za obuku osoblja;
- i tehničku pomoć.

Važno je napomenuti da zajmovi CEB ne mogu biti upotrebljeni za pokriće troškova osoblja, osim u slučaju upravljanja projektima ili tehničke pomoći.

Da bi se utvrdila podobnost aplikanta, vrši se sistematska procena njegove solventnosti, institucionalnog i upravljačkog kapaciteta, sa fokusom na finansijske, tehničke i aspekte implementacije projekta. Socijalni uticaj je nešto čemu se poklanja posebna pažnja tokom ovog procesa, a on uključuje i temeljnu procenu verovatne dodate vrednosti koja bi se kreirala kroz podršku CEB.

NAČIN APLICIRANJA ZA SREDSTVA

Sredstva su stalno dostupna.

KONTAKT

Telefon: +33(0)1 47 55 55 00

Internet stranica: <https://coebank.org/en/project-financing/>

Investicioni okvir za zapadni Balkan (WBIF)

Ko može dobiti sredstva?

Javno privatno partnerstvo

Koliko sredstava je na raspolaganju?

Milijarda dolara za ceo Zapadni Balkan tokom perioda 2014-2020. godina

Kako do sredstava?

Preko Nacionalnog odbora za investicije (NIC)

Kada?

Program je u toku

Gde se informisati?

<https://www.wbif.eu>

CILJEVI

Investicioni okvir za Zapadni Balkan (WBIF) je finansijski instrument koji su 2009. godine pokrenuli Evropska komisija, vodeće finansijske institucije i nekoliko zemalja donatora sa ciljem da se olakšaju pripreme i implementacija prioriternih investicija u oblasti infrastrukture u zemljama Zapadnog Balkana. Reč je o regionalnom instrumentu koji pomoću različitih izvora finansiranja podržava proširenje Evropske unije i društveno-ekonomski razvoj zemalja Zapadnog Balkana koje su korisnice ovog instrumenta.

Investicioni okvir za Zapadni Balkan se bavi finansiranjem i pružanjem tehničke pomoći prilikom realizovanja strateških investicija u sledećim oblastima: energetika, zaštita životne sredine, socijalni sektor, transport i razvoj privatnog sektora.

WBIF u svom sastavu ima dva fonda preko kojih kombinuje donacije i zajmove: Fond za zajednički grant i Fond za zajedničke kredite. Sredstva obezbeđuju donatori i finansijske institucije, sa svrhom finansiranja pripreme (grantovi za tehničku pomoć) i implementacije (investicioni grantovi i krediti) infrastrukturnih projekata.

Osim infrastrukturnih projekata, WBIF finansira i izradu generalnih studija koje se bave pojedinačnim sektorima, kao i izgradnju kapaciteta, čime doprinosi ukupnom razvoju investicija na Zapadnom Balkanu.

Evropska komisija je odobrila oko milijardu dolara Investicionom okviru za Zapadni Balkan tokom perioda 2014-2020. godina za poboljšanje ključnih transportnih i energetskih koridora u zemljama Zapadnog Balkana, kao i koridora koji povezuju region i zemlje Evropske unije. Investicioni okvir za Zapadni Balkan je do sada u Srbiji podržao 46 grantova za tehničku pomoć i 6 projekata kroz runde za investicioni grant. Republika Srbija takođe učestvuje u 19 regionalnih projekata podržanih preko Investicionog okvira za Zapadni Balkan.

KO IMA PRAVO DA KONKURIŠE ZA SREDSTVA?

Korisnici mogu biti iz Albanije, Bosne i Hercegovine, Severne Makedonije, Kosova*, Crne Gore i Srbije. Svi projekti treba da imaju vodeću finansijsku instituciju od koje se očekuje da doprinese finansiranju investicije za koju se traži podrška. Pravno lice koje konkuriše za donaciju mora biti registrovano u zemlji korisnici. To može biti osim privatnih subjekata još i javno privatno partnerstvo, ili zajedničko ulaganje ili subjekt sa mešovitim javno-privatnim kapitalom, ali u svakom slučaju odgovoran za upravljanje, izgradnju i obezbeđivanje usluge.

KRITERIJUMI ZA IZBOR PROJEKATA

Da bi stekli pravo na finansiranje iz EU sredstava, troškovi moraju biti predviđeni za neku od sledećih oblasti:

- Životna sredina - Glavni prioriteti WBIF-a u ovom sektoru su voda i otpadne vode, čvrsti otpad, upravljanje rečnim slivom i zaštita od poplava u gusto naseljenim, industrijalizovanim i ekološki osetljivim područjima;
- Energija - obnovljive tehnologije, sistemi za prenos (struja, gas i nafta), sistemi povezivanja, skladišta, hidro i gasovodi, daljinsko grejanje, energetska efikasnost i ušteda itd;
- Transport - (železnice, unutrašnji plovni putevi, rečne luke, putevi, morske luke, aerodromi, granični objekti, intermodalni terminali i gradski prevoz);
- Socijalni projekti;
- Razvoj privatnog sektora.

Neki troškovi (npr. kupovina zemljišta ili zgrada, PDV, novčane kazne, bankarske takse, gubici, doprinosi u naturi itd.) nisu prihvatljivi.

Nakon što se podnese online prijava, odvija se proces skrininga: zahtev za grant se analizira (usklađenost projekta sa nacionalnim i regionalnim strategijama, investicionim planovima, IPA prioritetima i relevantnim politikama EU, pogodnost kombinacije izvora finansiranja itd.).

Ukoliko se proceni da je zahtev za grant prihvatljiv sa navedenih aspekata, ocenjuje se njegov tehnički kvalitet, kreditni rizik i pravni aspekti. Za određivanje prioriteta projekata, između ostalih, razmatraju se i sledeći kriterijumi:

- način upotrebe grant sredstava;
- zrelost i hitnost projekta;
- regionalni / prekogranični uticaj;
- usaglašenost sa socio-ekološkim standardima;
- ekonomska i finansijska stabilnost;
- kapacitet institucije (podnosioca zahteva);
- perspektiva finansiranja;
- doprinos projekta ublažavanju i prilagođavanju klimatskim promenama.

NAČIN APLICIRANJA ZA SREDSTVA

Na nivou države, uspostavljen je Nacionalni odbor za investicije (NIC) koji je odgovoran za identifikaciju potencijalnih projekata kroz "Single Project Pipeline (SPP)". WBIF pruža tehničku pomoć i grantove za investicije za infrastrukturne projekte na osnovu otvorenih javnih poziva koji se objavljuju svake ili svake druge godine.

KONTAKT

NIPAC Serbia

Jadranka Joksimović, Ministarka za evropske integracije

Nemanjina 34, 11000 Beograd

Telefon: +381 11 3617 580

Fax: +381 11 3617 597

E-mail: kabinet@eu.rs

Internet stranica: <https://www.wbif.eu>

LIFE Program

Ko može dobiti sredstva?

Privatne komercijalne organizacije

Koliko sredstava je na raspolaganju?

Preko 500.000 € po projektu

Kako do sredstava?

Preko javnih poziva

Kada?

U 2020. će biti dva javna poziva

Gde se informisati?

<https://ec.europa.eu/easme/en/life>

CILJEVI

LIFE je finansijski instrument EU koji podržava projekte zaštite životne sredine, zaštite prirode i klime širom EU. Od 1992. godine LIFE je sufinansirao više od 4.500 projekata. Za period finansiranja 2014-2020, LIFE raspolaže sa oko 3,4 milijarde evra za zaštitu životne sredine i klime.

LIFE program ima sledeće opšte ciljeve:

- da doprinese razvoju efikasne privrede sa niskom emisijom CO₂, zaštiti i unapređenju kvaliteta životne sredine;
- da unapredi razvoj, implementaciju i sprovođenje ekološke / klimatske politike i zakonodavstva Unije;
- da podrži bolje upravljanje životnom sredinom i klimom na svim nivoima;
- da podrži implementaciju 7. akcionog programa za zaštitu životne sredine.

Program daje grantove za realizaciju projekata (pilot, demonstracije, širenje informacija, unapređenje svesti, tehnička pomoć, izgradnja kapaciteta i pripremni projekti).

Maksimalna stopa sufinansiranja iz EU za LIFE projekte je od 55% ukupnih prihvatljivih troškova sve do 100% za projekte izgradnje kapaciteta. Ne postoji fiksna minimalna veličina budžeta, ali mali projekti (ispod 500.000 EUR), po pravilu, retko se finansiraju zbog male dodane vrednosti. Projekti u proseku traju 3-5 godina.

KO IMA PRAVO DA KONKURIŠE ZA SREDSTVA?

Za grantove mogu konkurisati privatne komercijalne organizacije sa teritorije država članica Evropske unije, ali program je otvoren i za učešće zemalja EFTA, zemlje kandidate, kao i potencijalne kandidate i zemlje koje pristupaju Uniji.

KRITERIJUMI ZA IZBOR PROJEKATA

Postupak podnošenja / evaluacije obično se sprovodi u dve faze: podnošenje koncepta projekta (otprilike 10 stranica) i faza podnošenja kompletnog predloga projekta. Svi predlozi prolaze detaljnu procenu kvaliteta uz primenu specifičnih kriterijuma i sistema bodovanja. Boduju se:

- Tehnička koherencija i kvalitet (Ovaj kriterijum se fokusira na jasnoću, izvodljivost i održivost predloženih aktivnosti);
- Finansijska koherencija i kvalitet (Analizira se predloženi budžet i njegova usklađenost sa aktivnostima i pravilima programa, kao i ekonomičnost pristupa);
- Dodatna vrednost (kvalitet doprinosa specifičnim ciljevima LIFE-a, održivost, sinergija sa drugim projektima i transnacionalni karakter).

U slučaju projekata izgradnje kapaciteta, prijave takođe moraju sadržati tehnički projekat.

Predlog projekta će biti odbačen ako nije u skladu sa jednim ili više sledećih kriterijuma:

- dovoljna teritorijalna pokrivenost;
- mobilizacija drugih izvora finansiranja – mora biti obezbeđen barem još jedan drugi relevantni izvor finansiranja iz Unije, nacionalni ili privatni izvor;
- uključivanje ključnih zainteresovanih strana.

NAČIN APLICIRANJA ZA SREDSTVA

Projekti se finansiraju putem javnih poziva. Kako je najavljeno, u narednoj godini biće objavljena dva javna poziva:

1. Podprogram zaštite životne sredine (Dvostepeni proces prijave). Očekuje se da poziv bude objavljen u aprilu 2020, a da rok za predaju sažetaka projekta bude do juna 2020.

2. Podprogram za klimatske akcije (Proces prijave u jednoj fazi). Očekuje se da poziv bude objavljen u aprilu 2020, a da rok za predaju projekata bude u septembru 2020.

KONTAKT

Covent Garden Building
Place Charles Rogier, 16
B-1210 Brussels

Za direktan kontakt, može se poslati E-mail preko formulara na adresi:
<https://ec.europa.eu/easme/en/contact>

Internet stranica: <https://ec.europa.eu/easme/en/life>

Horizon 2020

Ko može dobiti sredstva?

Sva pravna lica

Koliko sredstava je na raspolaganju?

Oko 5,2 mlrd. € za period 2014-2020

Kako do sredstava?

Preko javnih poziva

Kada?

Sledeći javni poziv biće tek u narednom programskom periodu

Gde se informisati?

<https://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/en>

CILJEVI

Horizon 2020 najveći je istraživački i inovativni program u EU s gotovo 80 milijardi evra dostupnih u 7 godina (od 2014. do 2020.). Cilj je unapređenje nauke u EU, uklanjanje prepreka inovacijama i olakšanje javnom i privatnom sektoru da zajednički rade na inovativnim projektima.

Horizont 2020 čine tri glavne teme, ili kako ih Komisija naziva tri „stuba“:

1. **Izvrsnost u nauci (Excellence in Science)** – finansiranje najzanimljivijih naučnih istraživanja putem javnog konkursa, koje se vrši kroz četiri programa: 1) Evropski istraživački savet (European Research Council); 2) istraživačke infrastrukture; 3) nove i buduće infrastrukture; i 4) kroz istraživačke grantove Programa „Marije Kiri“.

2. **Vođstvo u industriji (Industrial Leadership)** – ovo uključuje program za podršku inovativnih malih i srednjih preduzeća; finansijskih instrumenata, kao i dugova i vlasničkih objekata u procesu inovacija, kao i program za podsticanje razvoja i industrijskih tehnologija.

3. **Društveni izazovi (Social Challenges)** – označavaju podršku istraživanjima u oblastima kao što su zdravstvo, klima, hrana, sigurnost, saobraćaj i energetika.

Budžet za Socijalni izazov br. tri – koji pokriva sve aspekte energije, sem nuklearne – iznosi 7,7 odsto od ukupnog budžeta Horizonta 2020, ili 5,2 milijarde evra. Od toga je 85 odsto namenjeno za obnovljive izvore energije, energetska efikasnost, pametne mreže i skladištenje, sa oko 787 miliona evra namenjenih za podsticaj preuzimanju tržišta.

Za istraživačke i razvojne projekte, udeo EU sredstava može biti do 100% ukupnih opravdanih troškova, dok za inovativne projekte do 70% troškova, uz izuzetak pravnih lica sa neprofitnim karakterom kojima takođe mogu biti pokriveni troškovi u iznosu od 100%.

U projektima iz programa Horizon 2020, između ostalog, pokrivaju se sledeći troškovi:

- troškovi osoblja dodeljenog projektu (privremeni ili stalni, puno ili pola radnog vremena);
- putni troškovi i pripadajuće dnevnice za ljude koji učestvuju u projektu;
- nabavni troškovi trajne opreme;
- troškovi potrošnog materijala, pod uslovom da su identifikovani i dodeljeni projektu;
- troškova podugovaranja;
- indirektni troškovi (režijski troškovi) su prihvatljivi troškovi koje korisnik ne može identifikovati i izračunati kao direktno pripisane projektu (npr. Voda / gas / struja, održavanje, osiguranje, kancelarijska oprema, poštarina). Ovi indirektni troškovi izračunavaju se na osnovu paušalne stope od 25% od ukupnih direktnih opravdanih troškova, isključujući direktne opravdane troškove podugovaranja i finansijske podrške trećim licima.

Program za period 2018-2020 fokusira napore na manje tema sa većim budžetima. Tematski fokus koji je u smislu ovog dokumenta posebno interesantan je „Izgradnja budućnosti sa smanjenom emisijom ugljenika, i otpornošću na klimatske promene“ (3.343 milijardi evra). Tematski fokus „Povezivanje dobrobiti od ekonomskih aktivnosti i aktivnosti u smislu očuvanja životne sredine“ (941 miliona eura) će dati snažan doprinos radnim mestima, rastu i konkurentnosti u industriji.

Pored ovih, Program će u fokusu imati i sledeće teme: „Digitalizacija i transformacija evropskih industrija i usluga“ (1.689 milijardi eura) i „Jačanje efikasnosti bezbednosti u Uniji“ (1.044 milijardi evra).

KO IMA PRAVO DA KONKURIŠE ZA SREDSTVA?

Grantove mogu da dobiju pravna lica osnovana u sledećim zemljama:

- Države članice Evropske unije;
- Prekomorske zemlje i teritoriji povezane sa državama članicama;
- Pridružene zemlje: Island, Norveška, Albanija, Bosna i Hercegovina, Severna Makedonija, Crna Gora, Srbija, Turska, Izrael, Moldavija, Švajcarska, Farska ostrva, Ukrajina, Tunis, Gruzija i Jermenija;
- Druge zemlje, osim kada su izričito isključene u tekstu poziva.

Generalno, za sredstva mogu konkurisati sva pravna lica osnovana u bilo kojoj od navedenih zemalja, kao i pojedinačni istraživači iz bilo koje zemlje sveta koji traže priliku da rade u Evropi tokom određenog perioda karijere, ali to takođe zavisi od vrste aktivnosti:

- Istraživačke i inovacijske aktivnosti - Konzorcijum partnera iz različitih zemalja, industrije i akademija;
- Aktivnosti koordinacije i podrške - Pojedinačni entiteti ili konzorcijum partnera iz različitih zemalja, industrije i akademija;
- Instrument za MSP - samo MSP - pojedinačno ili u konzorcijumu (sa sedištem u EU ili pridruženoj zemlji);
- Brzi put do inovacija - Industrija, uključujući mala i srednja preduzeća, sa najmanje tri i najviše pet partnera i maksimalnim doprinosom EU od 3 miliona evra po projektu.

KRITERIJUMI ZA IZBOR PROJEKATA

Nakon što organizacija podnese predlog, Komisija proverava da li je prihvatljiv (kompletan i pravilno sastavljen) i da li ispunjava uslove. Procenu vrše nezavisni stručnjaci. Provera podobnosti za finansiranje uključuje procenu sledećih uslova: da li je sadržaj predloga u skladu sa temom, da li uključuje dovoljno relevantnih učesnika, itd. Takođe je važan i finansijski i operativni kapacitet aplikanta.

Faza evaluacije procenjuje izvrsnost projekta (npr. jasnoću i relevantnost ciljeva, ispravnost koncepta i verodostojnost predložene metodologije), uticaj (u kojoj meri će rezultati projekta doprineti svakom od očekivanih uticaja koji su definisani u opisu aktivnosti i u skladu s odgovarajućom temom) i kvalitet, odnosno efikasnost procesa implementacije.

NAČIN APLICIRANJA ZA SREDSTVA

Apliciranje se vrši po objavljenim javnim pozivima. Javni pozivi se objavljuju na sledećem veb-sajtu: ec.europa.eu/programmes/horizon2020/en

KONTAKT

Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja

Viktor Nedović
Nacionalni koordinator
Nemanjina 22-26, Beograd
E-mail: viktor.nedovic@mpn.gov.rs

Internet stranica: <http://www.horizont2020.rs/>

Internet stranica: <https://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/en>

Grantovi EEA i Norveške

Ko može dobiti sredstva?

Partnerstva u koja su uključeni entiteti iz najmanje tri države

Koliko sredstava je na raspolaganju?

2,8 mlrd. € u periodu 2014–2021

Kako do sredstava?

Preko javnih poziva

Kada?

Program je u toku

Gde se informisati?

<https://eeagrants.org>

CILJEVI

Grantovi EEA i Norveške je finansijski instrument Islanda, Lihtenštajna i Norveške namenjen smanjenju ekonomskih i socijalnih razlika i jačanju bilateralnih odnosa sa 15 zemalja Evrope u srednjoj i južnoj Evropi i na Baltiku. Island, Lihtenštajn i Norveška za ove namene odvojili su 3,3 milijarde evra između 1994. i 2014. godine. Dodatnih 2,8 milijardi evra je na raspolaganju u periodu 2014–2021. Podrška je uglavnom usmerena na pojedinačne programe koji pokrivaju niz različitih sektora. Novi Fond za regionalnu saradnju je pokrenut 24. januara 2018. i podržava regionalne prekogranične i transnacionalne projekte koji nude zajednička rešenja za zajedničke izazove Evrope. Za ovaj fond je opredeljeno 34,5 miliona evra. Sledeća podpoglavlja će biti obuhvaćena ovim novim međunarodnim finansijskim instrumentom:

- Inovacije, istraživanje, obrazovanje i konkurentnost;
- Socijalna uključenost, zapošljavanje mladih i smanjenje siromaštva;
- Životna sredina, energija, klimatske promene i ekonomija sa niskim udelom ugljenika - U ovoj oblasti, Fond finansira projekte koji su usredsređeni na održivo korišćenje prirodnog kapitala sa efektivnim resursima, smanjujući osetljivost na klimatske promene. Oblasti podrške u okviru ovog podpoglavlja:

-
- Životna sredina i ekosistemi;
 - Obnovljiva energija, energetska efikasnost, energetska sigurnost;
 - Ublažavanje / prilagođavanje klimatskim promjenama.

Fond traži inovativne projektne ideje koje predlažu nova rešenja za zajedničke izazove. Projektni partneri mogu saradivati na dva načina:

- Regionalna prekogranična saradnja između prihvatljivih zemalja (fokusiranje na šire regionalne izazove);
- Transnacionalna saradnja između prihvatljivih zemalja (sa fokusom na zajedničke evropske izazove).

Projektni partneri koji projekat podnose zajednički dužni su da obezbedi sufinansiranje projekata. Stopa grant sredstava utvrđuje se prema statusu pojedinačnih članova partnerstva, a za poslovni sektor to je do 85% njihovih prihvatljivih troškova.

Krajnji datum za realizaciju aktivnosti i za prihvatanje troškova kao opravdane za projekte je 30. april 2024.

Minimalni iznos granta u okviru projekta ne sme biti manji od milion evra, ali ne postoji maksimalni iznos granta po projektu.

KO IMA PRAVO DA KONKURIŠE ZA SREDSTVA?

Za projekte će mogu da konkurišu partnerstva u koja su uključeni entiteti iz najmanje tri države, uključujući najmanje dve države korisnice. Svaki projekat mora imati jednog vodećeg partnera i najmanje dva partnera korisnika od kojih najmanje jedan mora biti iz države korisnice. Ne postoji ograničenje za maksimalni broj partnera. Zemlje korisnice mogu biti Bugarska, Hrvatska, Kipar, Češka, Estonija, Grčka, Mađarska, Letonija, Litvanija, Malta, Poljska, Portugal, Rumunija, Slovačka i Slovenija. Subjekti osnovani u sledećim zemljama koje nisu članice EEA takođe se mogu pridružiti konzorcijumima kao partneri: Albanija, Belorusija, Bosna i Hercegovina, Severna Makedonija, Moldavija, Crna Gora, Rusija, Srbija, Turska i Ukrajina.

Prihvatljivi partneri na projektu mogu privatne organizacije, komercijalne ili nekomercijalne sa svojom pravnog lica, uključujući sledeće:

- socijalna preduzeća;
- privredna društva;
- zadruge (proizvodna, stambena, potrošačka itd.);

- socijalni partneri (sindikati, privredne komore i dr.).

Fizička lica nisu prihvatljivi članovi konzorcijuma.

KRITERIJUMI ZA IZBOR PROJEKATA

Nakon objavljenog javnog poziva sledi postupak evaluacije u dva koraka. U prvom koraku samo se koncepti projekta ocenjuju. Uspešni podnosioci zahteva iz prvog koraka biće pozvani da podnesu kompletan predlog. Koncepti projekata ocenjuju se na osnovu sledećih kriterijuma:

1. **Administrativni kriterijumi** – Koncept projekta je sačinjen na engleskom jeziku, podnet je u roku u propisanom formatu, troškovi projekta su iskazani u EUR, itd.
2. **Kriterijumi prihvatljivosti** - aplikanti su prihvatljivi subjekti i njihov predloženi konzorcijum je u skladu sa zahtevima poziva, predlog budžeta je u okviru parametara, itd.
3. **Kriterijumi za rangiranje:**
 - razumevanje tematskih pitanja koja treba rešiti;
 - jasna, inovativna i zdrava strategija za postizanje ciljeva;
 - jasno ocrtane prednosti multinacionalnog konzorcijuma projekata;
 - jasna logička linija od ideje projekta do kvalitetnih rezultata.

Ostali relevantni faktori su: sastav konzorcijuma (npr. broj uključenih zemalja / partnera korisnika, uključivanje trećih zemalja, uključivanje eksperata); održivost, vidljivost donatora, relevantnost i uticaj.

NAČIN APLICIRANJA ZA SREDSTVA

Kad god postoje raspoloživa sredstva za finansiranje, to se objavljuje putem zvaničnih poziva. Svaki poziv uključuje informacije o tome koje se aktivnosti finansiraju, ko se može prijaviti, rok za prijavu i sva uputstva o prijavi. Važno je imati u vidu da se sve prijave za projekte moraju podneti samo po osnovu objavljenih poziva – Program ne prihvata spontane prijave putem e-pošte ili telefona.

KONTAKT

Adresa za posete: 47-48, Boulevard du Régent 1000 Brussels, Belgium

Adresa za poštu: 12-16 Rue Joseph II, 1000 Brussels, Belgium

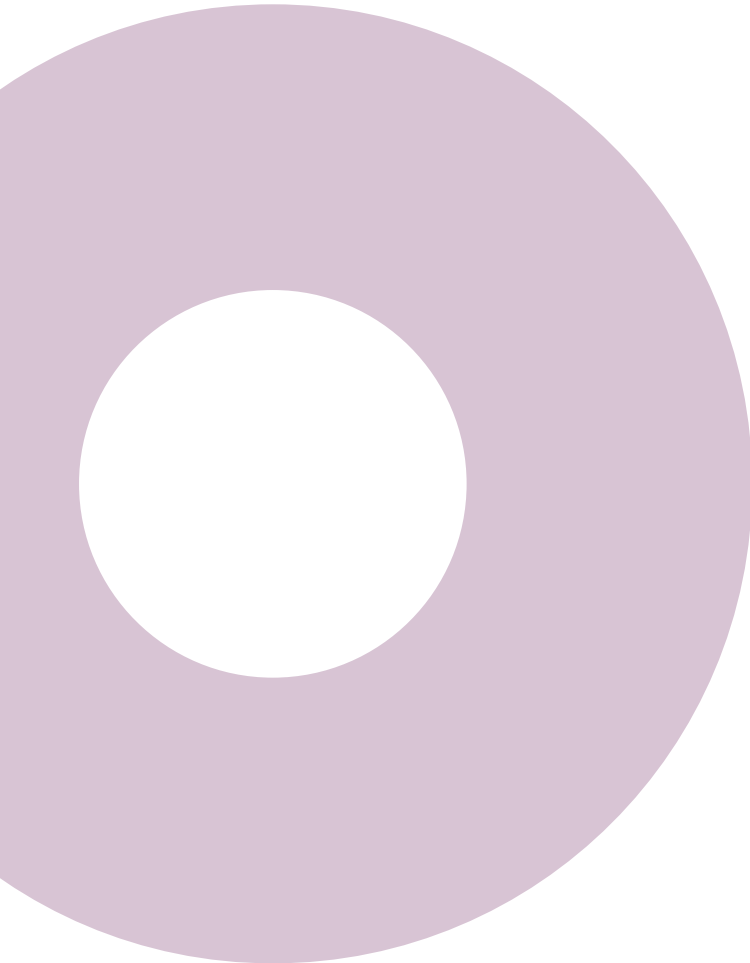
E-mail: info-fmo@efta.int

Telefon: +32 (0) 2 286 1701

Fax: +32 (0) 2 211 18 89

Internet stranica: <https://eeagrants.org>

Komercijalni izvori finansiranja

Kreditni komercijalnih banaka su dostupni za različite namene. Prema podacima Udruženja banaka Srbije prosečna kamatna stopa za kredite u evrima u 2019. godini za poslovne kredite iznosila je 2,8%. U poslednjih nekoliko godina banke su produžile robove otplate i blago povećale maksimalne iznose kredita. Pored toga, kod dinarskih kredita kamatne marže su se smanjile, ali su se provizije i naknade blago povećale, dok je kod deviznih i devizno indeksiranih kredita zabeleženo suprotno – blago povećanje kamatnih marži i smanjenje pratećih troškova.

U narednoj tabeli prikazani su uslovi kreditiranja za opremu i mehanizaciju za poljoprivrednu biomasu. Uslovi kreditiranja zavise od iznosa kredita, ročnosti kredita i boniteta klijenta.

Iznos kredita u evrima	Kamatna stopa na godišnjem nivou	Ročnost kredita	Sredstva obezbeđenja
do 5.000	6,1%-7,0%	5 godina	Žiranti, menice
5.000-20.000	3,9%-6,0%	5 godina	Zaloga na pokretnom i nepokretnom imovinom
20.000-50.000	3,9%-5,9%	5 godina	Zaloga na pokretnom i nepokretnom imovinom
50.000-300.000	2,2%-5,0%	5 godina	Zaloga na pokretnom i nepokretnom imovinom
Preko 300.000	2,0%-4,5%	5 godina	Zaloga na pokretnom i nepokretnom imovinom

Izvor: „Korišćenje poljoprivredne biomase za energetske potrebe u Srbiji, Dr Vlado Kovačević, UNDP Srbija, 2018.

Osim tradicionalnih komercijalnih kredita, nekoliko banaka u Srbiji imaju i posebne kreditne linije za unapređenje energetske efikasnosti:

Erste Bank a.d. Novi Sad

Na raspolaganju su vam sredstva za dugoročno finansiranje projekata koji koriste obnovljive izvore energije. Ova banka nudi rešenja za finansiranje kroz kombinaciju već postojećih iskustava i individualnog pristupa svakom projektu. Raspoloživa su sredstva za dugoročno finansiranje do 12 godina uz mogućnost dobijanja grejs perioda, u zavisnosti od projekta, kao i mogućnost pripisa kamate u grejs periodu.

U dosadašnjoj praksi, Erste Banka finansirala je oko 50 projekata za korišćenje obnovljivih izvora energije sa više od 100 miliona evra i ukupne instalirane snage od 200MW.

<https://www.erstebank.rs/sr/Pravna-lica/specijalna-finansiranja-i-obnovljivi-izvori-energije/finansiranje-projekata-obnovljivih-izvora-energije>

UniCredit Bank Srbija a.d.

UniCredit banka finansira kvalifikovane investicije i ulaganja u energetska efikasnost koja se odnose na poboljšanje energetske efikasnosti objekata i industrijskog sektora i koji treba da zadovolje najmanje jedan od sledećih kriterijuma:

- ESR (Odnos uštede energije) jednak ili veći od 30% u građevinskom sektoru, mereno na godišnjem nivou, sa istim elementima;
- ESR jednak ili veći od 20% u svim ostalim slučajevima, mereno na godišnjem nivou, sa istim elementima;
- Smanjenje emisije gasova staklene bašte, mereno u ekvivalentnim tonama CO₂ od 20% ili više, mereno na godišnjoj bazi sa istim elementima;
- Ukoliko je trenutni minimalni nacionalni kriterijum manji u odnosu na gore navedene kriterijume, u tom slučaju biće primenjeni nacionalni kriterijumi.

<https://www.unicreditbank.rs/rs/biznis/finance/kredit.html#energetskaeifikasnost>

ProCredit Bank a.d. Beograd

Stručni tim banke, na osnovu metodologije konsultantske kuće IPC iz Frankfurta, vrši preciznu i na tržišnim parametrima zasnovanu analizu očekivanih efekata planiranih investicija. Na taj način, unapred se definiše isplativost ulaganja – period povraćaja investicije i očekivane uštede.

U kombinaciji kreditne linije Green for Growth Fund-a (GGF) i sredstvima iz sopstvenog potencijala, banka pruža podršku projektima u sektoru unapređenja energetske efikasnosti, projekata obnovljivih izvora energije i ekološki održivih projekata.

Tehnologije koje se finansiraju su:

- Energetski efikasne proizvodne mašine;
- Izolacija objekata i stolarija;
- Osvetljenje objekta;
- Sertifikovani energetski efikasni objekti;
- Oprema za grejanje i hlađenje (kotlovi, toplotne pumpe, sistemi za klimatizaciju...);
- Opšte tehnologije (elektro-motori, pumpe, frekventni regulatori...);
- Postrojenja na obnovljive izvore energije (solarne i biogasne elektrane, solarni kolektori, kotlovi na biomasu i dr.);
- Električna i „plug-in“ hibridna vozila;
- Energetski efikasna poljoprivredna mehanizacija (kombajni, traktori i ostale samohodne mašine);
- Nestandardne tehnologije (specifične proizvodne linije, kancelarijska i ostala oprema);
- Organska proizvodnja;
- Upravljanje otpadom i sl;
- Postrojenja za preradu otpadnih voda.

<https://www.procreditbank.rs/sr/biznis/krediti/investicioni-krediti/kredit-za-energetsku-efikasnost-i-obnovljive-izvore-energije>

* Ovaj naziv je bez prejudiciranja statusa i u skladu je sa Rezolucijom Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija 1244 i mišljenjem Međunarodnog suda pravde o deklaraciji o nezavisnosti Kosova.

Literatura

1. Tim za socijalno uključivanje i smanjene siromaštva - Vodič kroz potencijalne domaće i inostrane izvore finansiranja za projekte NVO, lokalnih samouprava, malih i srednjih preduzeća i preduzetnika - Maj 2015.
2. dr Vlado Kovačević - Korišćenje poljoprivredne biomase za energetske potrebe u Srbiji, UNDP Srbija, 2018.
3. DBS Gateway Region – Regional and Transport Development in the Danube-Black Sea Region towards a Transnational Multiport Gateway Region - Funding Guideline - June 2018
4. Građanske inicijative - Vodič kroz potencijalne izvore finansiranja

Internet stranice pojedinačnih programa i projekata:

5. <https://www.mre.gov.rs/latinica/energetska-efikasnost-unapredjenje-efikasnosti-budzetski-fond.php>
6. <http://garfond.rs/енергетска-ефикасност/>
7. <https://www.eupro.org.rs>
8. <https://www.eib.org/en/products/loans/private-sector.htm>
9. <https://www.eib.org/en/products/advising/elena/index.htm>
10. <https://www.eib.org/en/efsi/how-does-a-project-get-efsi-financing/index.htm>
11. <https://coebank.org/en/project-financing/>
12. <https://www.wbif.eu>
13. <https://ec.europa.eu/easme/en/life>
14. <https://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/en>
15. <https://eeagrants.org>
16. <https://www.erstebank.rs/sr/Pravna-lica/specijalna-finansiranja-i-obnovljivi-izvori-energije/finansiranje-projekata-obnovljivih-izvora-energije>
17. <https://www.unicreditbank.rs/rs/biznis/finance/kredit.html#energetskaeifikasnost>
18. <https://www.procreditbank.rs/sr/biznis/kredit/investicioni-kredit/kredit-za-energetsku-efikasnost-i-obnovljive-izvore-energije>

